

Brüsszel, 2024. december 16.
(OR. en)

16933/24

EJUSTICE 75
JURINFO 18
JAI 1879

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	16593/24
Tárgy:	A Tanács következtetései a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatás területén történő alkalmazásáról

A Tanács (Bel- és Igazságügy) a 2024. december 12–13-i ülésén jóváhagyta a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatás területén történő alkalmazásáról szóló tanácsi következtetéseket. A Tanács által jóváhagyott szöveg a mellékletben található.

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI
A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS TERÜLETÉN
TÖRTÉNŐ ALKALMAZÁSÁRÓL

I. BEVEZETÉS

1. Az elmúlt években a mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) óriási fejlődésen ment keresztül, és egyre elterjedtebbé vált. Jelentősége a tagállami igazságügyi rendszerekben is számottevően nőtt. Ez a fejlődés nagy lehetőségeket és kihívásokat jelent az igazságügyi rendszer számára, és rávilágított az új szakpolitikák elfogadásának szükségességére és időszerűségére.
2. Ezzel párhuzamosan az Európai Unióban és tagállamaiban folyamatosan fejlődnek azok a jogi, operatív és technikai megoldások, amelyek a határokon átnyúló polgári, kereskedelmi és büntetőügyekben elősegítik az igazságügyi együttműködést és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. A tagállamok közötti – a mesterséges intelligencia igazságügyi rendszereikbe történő integrálása terén elért eredményekkel kapcsolatos tanulságok, bevált gyakorlatok, szakértelem és információk megosztására vonatkozó – határokon átnyúló együttműködés különösen fontos az igazságszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférés Unió-szerte történő biztosítása szempontjából.

3. A mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: az MI-rendelet) az első olyan átfogó jogi eszköz a világon, amely az MI-t szabályozza. Az MI-rendelet a bűnüldözés, az igazságszolgáltatás és az alternatív vitarendezés¹ területén alkalmazott egyes MI-rendszereket nagy kockázatúnak minősíti, és a magas szintű megbízhatóságuk biztosítása érdekében bizonyos követelményeket határoz meg ezekre vonatkozóan, például megfelelőségértékelési eljárásoknak és ellenőrzéseknek kell őket alávetni.
4. Az Európa digitális jövőjének alakításáról szóló, 2020. június 9-i tanácsi következtetések² felhívták a figyelmet azokra a kihívásokra, amelyeket az európai gazdaság és társadalom fokozott digitalizációja, többek között a mesterséges intelligencia jelent. „Az igazságszolgáltatáshoz való jog – A digitalizáció lehetőségeinek kiaknázása” című, 2020. október 13-i tanácsi következtetések³ hangsúlyozták, hogy a digitális átállás fontos szerepet játszik az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának és eredményességének növelésében. A digitális autonómiának az alapvető jogok digitális korban való védelmét és érvényesítését célzó előmozdításáról szóló, 2023. október 20-i tanácsi következtetések⁴ középpontjában a polgárok és az alapvető jogok védelme szempontjából kulcsfontosságú ágazatok, például az igazságszolgáltatás digitális autonómiájának előmozdítása áll, valamint egy olyan biztonságos digitális környezet kiépítése, amelyben az alapvető jogok megfelelő védelemben részesülnek.

¹ Ideértve különösen az igazságügyi hatóság által vagy nevében való használatra szánt MI-rendszereket, amelyek célja, hogy segítsék az igazságügyi hatóságokat a ténybeli és a jogi elemek kutatásában és értelmezésében, valamint a jog konkrét tényekre történő alkalmazásában, illetve hogy alternatív vitarendezés keretében hasonló módon használják őket; (az MI-rendelet III. melléklete 8. pontjának a) alpontja)

² A Tanács következtetései Európa digitális jövőjének alakításáról, HL C 202I., 2020.6.16., 1. o.

³ A Tanács következtetései: „Az igazságszolgáltatáshoz való jog – A digitalizáció lehetőségeinek kiaknázása”, HL C 342I, 2020.10.14., 1. o.

⁴ 14309/23.

5. Az európai e-igazságügyi stratégia (2024–2028) stratégiai és operatív célkitűzéseket vázol fel, meghatározza az e célkitűzések eléréséhez szükséges intézkedéseket, és létrehozza a tagállamok vagy más érdekelt felek által előterjesztett projektek és kezdeményezések előrehaladásának nyomon követésére szolgáló mechanizmus alapjait. Mindez magában foglalja az innovatív technológiák kiaknázását a felvázolt célok elérésének támogatása érdekében. A stratégia elismeri továbbá, hogy a digitális átalakuláshoz olyan konkrét és megfelelő intézkedések meghatározására van szükség, amelyek igazodnak a mesterséges intelligencia és más kialakulóban lévő technológiák jelentette kihívásokhoz és lehetőségekhez.
6. „Az Európai Unió Alapjogi Chartájának alkalmazásáról: a bizalom előmozdítása a hatékony jogvédelem és az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés révén” című, 2024. március 5-i következtetéseiben⁵ a Tanács felkérte a Bizottságot annak biztosítására, hogy az alapvető jogok szempontja a hatékony jogvédelem és az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés biztosításával kapcsolatos valamennyi intézkedésben érvényesüljön, többek között a digitalizáció lehetőségeinek kiaknázása révén.
7. Az Alapjogi Ügynökség tanulmányokat és jelentéseket tett közzé releváns kapcsolódó témákról, ideértve például „A jövő és a jogaink: Az alapvető jogok érvényesülése a mesterséges intelligencia korában”⁶ és „Az algoritmusok torzításai – Mesterséges intelligencia és diszkrimináció”⁷ című jelentéseket.
8. Több nemzetközi szervezet is elfogadott jelentős dokumentumokat a mesterséges intelligencia vonatkozásában. Különös figyelmet érdemelnek ezek közül a következők:
- a) az Európa Tanács Igazságszolgáltatás Hatékonyságával foglalkozó Európai Bizottsága (CEPEJ) által elfogadott, a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatási rendszerekben és környezetükben történő alkalmazására vonatkozó európai etikai charta⁸, és a CEPEJ által az MI igazságszolgáltatás területén történő alkalmazására vonatkozóan kiadott kapcsolódó iránymutatások;

⁵ [7127/24.](#)

⁶ <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/artificial-intelligence-and-fundamental-rights>

⁷ <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/bias-algorithm>

⁸ <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>

- b) a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Tanácsának a mesterséges intelligenciáról szóló ajánlása⁹;
- c) az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának a valamennyi emberi jog, polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jog, többek között a fejlődéshez való jog előmozdításáról és védelméről szóló, 2024. július 10-i határozata¹⁰, és különösen annak az igazságszolgáltatás, az ülnökök és a bírósági szakértők függetlenségére és pártatlanságára, valamint az ügyvédek függetlenségére vonatkozó rendelkezései;
- d) az Európa Tanács keretegyezménye a mesterséges intelligenciáról, valamint az emberi jogokról, a demokráciáról és a jogállamiságról¹¹, amelynek célja annak biztosítása, hogy az MI-rendszerek életciklusán belüli tevékenységek teljes mértékben összhangban legyenek az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság védelmével¹², valamint
- e) az ENSZ mesterséges intelligenciával foglalkozó magas szintű tanácsadó testületének zárójelentése a mesterséges intelligencia emberiség érdekében történő irányításáról¹³.

⁹ <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0449>

¹⁰ <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/120/36/pdf/g2412036.pdf>

¹¹ Az Európa Tanács Szerződéseinek Tára – [225. sz.], [Vilnius, 2024.IX.5.]

¹² Meg kell jegyezni, hogy az EU már aláírta ezt az egyezményt.

¹³ https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/governing_ai_for_humanity_final_report_en.pdf

9. A mesterséges intelligencia hatalmas átalakító potenciállal rendelkezik. Alkalmazása megkönnyítheti az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, elősegítheti a bírósági eljárások időben történő lefolytatását, valamint javíthatja azok hatékonyságát és eredményességét. Konkrétabban, segíthet többek között bizonyos rutin- vagy kiegészítő feladatok ellátásában, mint például a magánszemélyek számára nyújtott jogi tájékoztatás, a meghallgatások ütemezése, a tárgyalótermek lefoglalása, vagy az érintett személyek újbóli azonosításának megakadályozása a bírósági határozatok adatvédelmi szabályokkal összhangban történő anonimizálása¹⁴ és álnevesítése¹⁵ révén. A bírósági eljárások e területeken történő előmozdítása mind a magánszemélyek, mind a vállalkozások számára előnyös lehet az EU-ban. Javítaná az EU és a tagállamok jogrendszerének működését, és ezáltal versenyelőnyt biztosítana az EU számára.
10. Néhány más felhasználási mód nagyobb kockázatot jelent. Az igazságügyi rendszereknek azonban megfelelő biztosítékok mellett ki kell aknázniuk ezeket a felhasználási módokat is, mivel a mesterséges intelligencia nagymértékben segítheti az igazságszolgáltatási munkát, például a bírósági iratok tartalmának összefoglalásával, az ítélezési gyakorlat elemzésével, szövegjavaslatok készítésével, valós idejű tolmácsolással, a tömeges keresetek kezelésével vagy a döntéshozatal támogatásával.
11. Fontosak továbbá azok a kutatási és innovációs kezdeményezések, amelyek különleges jogi alkalmazásokra szánt – az uniós jognak megfelelő – MI-rendszerek fejlesztésének előmozdítására irányulnak. A tudományos élet, az ipar, az igazságügyi és egyéb hatóságok, valamint az igazságügyi szakemberek közötti együttműködés kulcsfontosságú az innováció ösztönzéséhez és a haladás előmozdításához e területen.
12. Rendkívül fontos továbbá a jogi szakembereknek és az igazságügyi hatóságok ügyviteli munkatársainak a nemzeti és uniós szintű továbbképzése, különösen a mesterséges intelligencia és más technológiai fejlesztések tekintetében.

¹⁴ Az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (26) preambulumbekkezdésével összhangban.

¹⁵ Az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet) 4. cikkének 5. pontja szerint.

II. A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI

A. ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK

13. A mesterséges intelligenciát az igazságszolgáltatásban az Európai Unió Alapjogi Chartájának teljes körű tiszteletben tartása mellett, valamint többek között az MI-rendeletnek, az általános adatvédelmi rendeletnek¹⁶ és a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelvnek¹⁷ megfelelően kell felhasználni az átláthatóság, az elszámoltathatóság és a felügyelet biztosítása érdekében, garantálva az MI-rendszerek megbízhatóságát és biztonságosságát, valamint azt, hogy használatuk az alapvető jogok tiszteletben tartásával történjen. Jelen következtetések összhangban vannak az MI-rendszerek tervezésére, fejlesztésére és használatára vonatkozóan az MI-rendeletben meghatározott követelményekkel, és nem szándékoznak azokon túllépni.
14. Az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés magában foglalja a hatékony jogorvoslathoz való jogot, az észszerű időn belüli tisztességes és nyilvános tárgyaláshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét és a védelemhez való jogot, amelyeket az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. és 48. cikke rögzít. Ezek kulcsfontosságú kritériumok az MI-rendszerek tervezése, fejlesztése vagy használata során. Mindenki számára biztosítani kell az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, még olyan helyzetekben is, amikor az egyének nem használnak informatikai eszközöket vagy szolgáltatásokat, vagy kiszolgáltatott helyzetben vannak.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.).

15. Az MI-rendeletnek megfelelő, gyakorlatias és felhasználóbarát iránymutatásokra és standardokra van szükség a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatásban való etikus és felelős fejlesztéséhez és használatához. Ezeknek az iránymutatásoknak és standardoknak a Bizottság, a tagállamok és az érdekelt felek közötti összehangolt információcserén és együttműködésen kell alapulniuk.
16. A mesterséges intelligencia támogathatja a döntéshozatalt a bírósági eljárásokban és az alternatív vitarendezésben, de nem válthatja fel azt: a végső döntéshozataltaknak ember által irányított tevékenységnek kell maradnia. A mesterséges intelligencia használata ebben az összefüggésben általában nagy kockázatúnak minősül, és annak átláthatónak, megfelelően nyomon követhetőnek, továbbá megmagyarázhatónak kell lennie, valamint emberi felügyelet alatt kell állnia. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy ezeket az elveket figyelembe vegyék és értékeljék az igazságszolgáltatási ágazatban használt MI-rendszerek tervezési szakaszában és a teljes életciklusa során egyaránt.
17. Emellett a hozzáadott értéket jelentő MI-rendszerek fejlesztését elősegítő környezetnek alapvető feltétele a nagy mennyiségű, jó minőségű adat rendelkezésre állásának biztosítása.
18. Az anonimizált vagy álnevesített bírósági határozatok rendelkezésre állása fontos tényezője az igazságszolgáltatás területén használt MI-alkalmazások működésének, mivel ezeknek az alkalmazásoknak nagyszámú határozathoz hozzá kell férniük ahhoz, hogy elvégezhessék az elemzéseket, különösen az MI-rendszerek tanulási szakaszában.
19. A Tanács felkéri az Európai Igazságügyi Képzési Hálózatot és az igazságügyi képzésért felelős nemzeti hatóságokat vagy szerveket annak figyelembevételére, hogy az igazságügyi szakembereknek képzésben kell részesülniük és képessé kell válniuk arra, hogy megbirkózzanak az igazságügyi rendszerek digitalizációjával – különösen a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatásban való alkalmazásával –, alkalmazkodjanak a változó jogi környezethez, csökkenjenek a digitális készségek terén jelentkező hiányosságai, valamint növekedjen az igazságszolgáltatás területén használt MI-rendszerek által jelentett lehetőségekkel és kockázatokkal kapcsolatos tudatosságuk. Az igazságszolgáltatás digitalizációjára – többek között az igazságügyi szakemberek által használt MI-eszközökre – összpontosító képzés meglévő eszközeit tovább kell fejleszteni és naprakésszé kell tenni.

20. A Tanács támogatja, hogy a tagállamok – többek között a meglévő platformokon keresztül – megosszák információikat és együttműködjenek a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatásban való alkalmazásával kapcsolatban, a prioritást jelentő témákra összpontosítva és hozzájárulva a 2024–2028-as időszakra szóló európai e-igazságügyi stratégiában meghatározott célkitűzésekhez. Ez lehetővé tenné a közös felhasználási módoknak és azok várható előnyeinek, az általuk jelentett kihívásoknak és a fejlesztésre szoruló területeknek az azonosítását.

B. A BIZOTTSÁGHOZ INTÉZETT FELKÉRÉS

21. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy tárja fel részletesebben a mesterséges intelligenciában rejlő lehetőségeket az igazságszolgáltatás területén, és segítse a tagállamokat az MI-rendelet végrehajtásában.
22. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy mozgósítsa elő a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatásban való használatának, valamint az erre irányuló kutatásnak és fejlesztéseknek a megfelelő finanszírozását az EU és tagállamai általános versenyképességének globális szintű növelése érdekében, valamint csökkentse az uniós finanszírozási lehetőségekhez való hozzáféréssel kapcsolatos adminisztratív terheket.
23. Jelen tanácsi következtetések nem korlátozzák a 2027 utáni időszakra szóló többéves pénzügyi keretről szóló tárgyalásokat.
24. A Bizottság felkérést kap, hogy támogassa a tagállamokat az információgyűjtésre és -megosztásra irányuló, fent említett erőfeszítéseikben.

25. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy hatáskörén belül hozzon létre és működtessen egy közös „igazságügyi MI-eszköztárat”, figyelembe véve a már létrehozott „igényalapú MI-platformmal” és az MI-rendszerek fejlesztésével, kiépítésével és használatával kapcsolatos interoperabilitásra, valamint erőforrás- és tudásmegosztásra irányuló egyéb uniós kezdeményezésekkel való lehetséges szinergiákat. Ez az igazságügyi MI-eszköztár a mesterséges intelligencia igazságügyi felhasználási módjainak (ideértve különösen a szereplőket, az alkalmazási kört, a célközönséget, a célt, a funkcionalitást, a forgatókönyveket és a várható előnyöket) és az igazságügyi ágazat MI-eszközeinek gyűjteményeként szolgálna. Az eszköztárba felveendő MI-eszközöket – függetlenül attól, hogy azokat uniós finanszírozással vagy anélkül fejlesztették-e ki – valamennyi tagállamnak a rendelkezésére lehetne bocsátani. Ez az igazságügyi MI-eszköztár előmozdíthatja a tagállamok közös nevezőjének és közös felhasználási módjainak kialakítását az MI-eszközök tagállamok általi, igazságszolgáltatásban való, határokon átnyúló felhasználása tekintetében.

C. A TAGÁLLAMOKHOZ INTÉZETT FELKÉRÉS

26. A Tanács felkéri a tagállamokat, hogy a határokon átnyúló polgári, kereskedelmi és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés és az ilyen ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítását célzó uniós szintű jogi aktusokon és szakpolitikákon túlmenően adott esetben aknázzák ki az új digitális megoldásokat – többek között a mesterséges intelligenciát –, és építsék be azokat igazságügyi rendszerükbe az igazságszolgáltatás hatékonyságának, méltányosságának és függetlenségének további javítása érdekében.
27. A Tanács felkéri a tagállamokat, hogy tárják fel a folyamatosan fejlődő MI-rendszerekben rejlő lehetőségeket, ugyanakkor biztosítsák az alapvető jogoknak, az adatvédelmi szabályoknak és más alkalmazandó uniós jogszabályoknak való megfelelést.
28. A 2024–2028-as időszakra szóló európai e-igazságügyi stratégiával összhangban a Tanács felkéri a tagállamokat, hogy működjenek együtt és osszák meg egymással az információkat a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatásban való használatával, valamint az MI-eszközökkel kapcsolatban, beleértve az ezen eszközökhöz kapcsolódó alapvető jellemzőket, például azok konfigurációját vagy működésének leírását, továbbá a nyílt forráskódú szoftverek használatát.

29. Figyelembe véve a Bizottság által működtetendő „igazságügyi MI-eszköztárban” szereplő információkat, a Tanács felkéri a tagállamokat, hogy folytassanak információcserét és alakítsanak ki közös nevezőt a felhasználási módokra, valamint az MI-eszközök használatára és határokon átnyúló fejlesztésére vonatkozóan az igazságügyi rendszerek javítása és a jövőbeli interoperabilitási megoldások előkészítése érdekében; figyelemmel az európai interoperabilitási keretrendszerre is, amely az európai közszolgáltatások interoperábilis módon történő nyújtásának közösen elfogadott megközelítése.
30. Amint az előbbieken már megállapításra került¹⁸, a digitális átalakulás kihívásainak jobb és időben történő kezelése érdekében ösztönözni kell a jogi szakemberek, az informatikai szakemberek és az illetékes hatóságok vagy szervek támogatását és a velük való együttműködést. Azon kötelezettségen túl, hogy intézkedéseket kell hozni a mesterséges intelligenciával kapcsolatos jártasság megfelelő szintjének lehető legnagyobb mértékű biztosítása érdekében a mesterséges intelligenciát használó valamennyi igazságügyi szakember számára¹⁹, az igazságügyi szakemberek és az igazságügyi hatóságok ügyviteli munkatársai számára nyújtott képzésnek a tudatosság növelésére kell összpontosítania. A képzésnek elő kell mozdítania továbbá a mesterséges intelligencia alkalmazásával kapcsolatos következmények és kockázatok, valamint a digitális gazdaság és társadalom igényeire reagáló uniós jogszabályok változásainak jobb megértését, és javítania kell a mesterséges intelligencia és más informatikai eszközök hatékony alkalmazását az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának előmozdítása érdekében, figyelembe véve ugyanakkor az eredendő kockázatokat.
31. A Tanács felkéri a tagállamokat, hogy fektessenek be az igazságügy területén a biztonságos digitális infrastruktúrába és a kapacitásfejlesztésbe a fejlett technológiák – többek között az MI-eszközök – igazságszolgáltatási rendszerekben történő alkalmazásának támogatása érdekében.

¹⁸ 19. pont.

¹⁹ Lásd az MI-rendelet 4. cikkét.